

DEONTOLOGIA I MARC LEGAL EN INFERMERIA

Curs acadèmic	2020-2021	Codi	200410	ECTS	6
Titulació	Grau en Infermeria				
Curs	2n	Període	1r semestre		
Matèria	Bases de la Infermeria				
Caràcter	Bàsica	Idioma de la docència	Català		
Coordinació assignatura	M ^a José Jiménez Gutiérrez				
Correu electrònic	mjosejimenez@euit.fdsll.cat				
Professorat	M ^a José Jiménez Gutiérrez Professorat col·laborador				

RELLEVÀNCIA EN EL PERFIL FORMATIU

Conèixer el marc legal i ètic de la professió infermera és una condició imprescindible per a un bon exercici de la professió infermera. En els darrers anys s'ha produït un canvi en el model de relació sanitari entre els usuaris i els professionals; aquest canvi situa a l'usuari en el centre del seu procés de malaltia i de la presa de decisions al respecte. Per això es fa necessari el coneixement del context legal que ens envolta i també aprendre els codis de comportament ètic i deontològic de la nostra professió infermera.

Aplicar les normes de comportament ètic ens permetrà cuidar a les persones garantint la dignitat humana, així com respectar la privacitat, intimitat i confidencialitat. I tot això considerant i respectant els valors i les creences de cada persona i/o comunitat.

INTERÈS EN EL PERFIL PROFESSIONAL

En el context actual, sovint les infermeres i els infermers han de prendre decisions i/o han de col·laborar en la presa de decisions complexes; això genera la necessitat de conèixer dels aspectes ètics i legals que emmarquen l'exercici professional sanitari i concretament en el nostre cas, l'exercici de la pràctica infermera.

A més, a vegades la infermera i l'infermer es poden trobar davant de conflictes de caràcter moral i ètic i és important adquirir una metodologia i recursos per poder buscar la millor opció.

RECOMANACIONS PRÈVIES

No hi ha cap recomanació prèvia en aquesta assignatura.

OBJECTIU/S

- Identificar el marc legal sanitari i la seva aplicació a la pràctica.
- Analitzar el comportament ètic i deontològic, així com conèixer els diferents codis d'ètica de referència en el nostre entorn.
- Conèixer les bases d'una bona praxi de la professió infermera.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES – RESULTATS D'APRENTATGE

CE1. Prestar una atenció sanitària tècnica i professional adequada a les necessitats de salut de les persones que atens, d'acord amb l'estat de desenvolupament dels coneixements científics de cada moment i amb els nivells de qualitat i seguretat que s'estableixen en les normes legals i deontològiques aplicables.

CE1.32. Identificar els determinants que permeten una assistència sanitària tècnica i professional adequada a termes de qualitat i seguretat d'acord a les normes legals i deontològiques

CE7. Demostrar que comprèn sense prejudicis a les persones, considerant els seus aspectes físics, psicològics i socials, com a individus autònoms i independents, assegurant el respecte a les seves opinions, creences i valors, garantint el dret a la intimitat, a través de la confidencialitat i el secret professional.

CE7.21. Aplicar els conceptes de confidencialitat, intimitat i secret professional en la resolució de casos.

CE7.22. Considerar els aspectes físics, psicològics i socials en les situacions conflictives des d'un punt de vista bioètic per arribar a una resolució final.

CE7.23. Analitzar els aspectes físics, psicològics i socials que influeixen en l'autonomia i la independència dels individus.

CE8. Promoure i respectar el dret de participació, informació, autonomia i el consentiment informat en la presa de decisions de les persones ateses, d'acord amb la forma en què viuen el seu procés de salut - malaltia.

CE8.6. Descriure el model de relació d'autonomia i les seves implicacions en l'exercici professional de la infermeria com són la participació activa de l'usuari i l'aplicació del consentiment informat.

CE12. Demostrar que coneix el codi ètic i deontològic de la infermeria espanyola, comprenent les implicacions ètiques de la salut en un context mundial en transformació.

CE12.4. Respectar els drets dels usuaris en relació a l'atenció sanitària.

CE12.5. Reconèixer els codis deontològics d'infermeria de referència, així com la normativa legal vigent referent a l'assistència sanitària.

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

CT1. Analitzar i sintetitzar fenòmens complexos.

CT4. Expressar-se de forma fluïda, coherent i adequada a les normes establertes, tant de forma oral com per escrit.

CT5. Adquirir i utilitzar els instruments necessaris per desenvolupar una actitud crítica i reflexiva.

CT6. Col·laborar i integrar-se en grups i equips de treball.

COMPETÈNCIES GENERALS

CG1. Desenvolupar un pensament i un raonament crític i saber comunicar-los de manera efectiva.

CG3. Respectar la diversitat i pluralitat d'idees, persones i situacions.

CONTINGUTS

UNITAT 1: INTRODUCCIÓ I GENERALITATS:

- Concepte d'ètica i moral. Història de l'ètica infermera. Ètica del cuidar.
- Concepte de valor. Valors professionals. Valor de la dignitat humana.
- Ètica de màxims i ètica de mínims.

UNITAT 2: PRINCIPIS ÈTICS:

- Concepte de bioètica. Història dels Principis Ètics i Informe Belmont.
- Model de relació d'autonomia i crisi del paternalisme.
- Principis Bioètics segons Beauchamp i Childress: Autonomia, Beneficència, No maleficència i Justícia.
- Consentiment informat, Voluntats anticipades.

UNITAT 3: DRETS HUMANS:

- Evolució històrica dels Drets Humans. Antecedents i orígens de la Declaració Universal dels Drets Humans.
- Infermeria i els Drets Humans. La Declaració Universal dels Drets Humans com a referent dels Codis d'Ètica.

UNITAT 4: DEONTOLOGIA:

- Concepte de Deontologia. Codi d'ètica i deontològic.
- Codi deontològic de la Infermeria Espanyola, 1989
- Codi d'ètica de les infermeres i infermers de Catalunya, 2013.
- Responsabilitat professional: competències professionals.
- Intimitat, Privacitat i Confidencialitat.
- Objeció de consciència.
- Col·legis professionals.

UNITAT 5: DRETS I DEURES DELS USUARIS:

- Concepte i evolució dels drets i deures dels usuaris en relació a la sanitat.
- Legislació referent als drets i deures dels usuaris:
- Llei 14/1986, de 25 d'Abril, General de Sanitat.
- Llei 41/2002, de 14 de novembre, bàsica reguladora de l'autonomia del pacient i de drets i obligacions en matèria d'informació i documentació clínica.
- Llei 21/2000, de 29 de desembre, sobre els drets d'informació concernent la salut i l'autonomia del pacient, i la documentació clínica
- Carta de Drets i Deures de la ciutadania en relació amb la salut i l'atenció sanitària, 2015.
- Drets relacionats amb l'Autonomia
- Drets relacionats amb la intimitat i la confidencialitat.

UNITAT 6: COMITÈS D'ÈTICA:

- CEA (Comitè d'Ètica Assistencial)
- CEIC (Comitè Ètic d'Investigació Clínica). Llei 14/2007, de 3 de juliol, sobre investigació biomèdica.

UNITAT 7: LEGISLACIÓ:

- Introducció al dret. Concepte de llei.
- Constitució i dret comunitari.
- Dret civil.
- Normatives laborals.

ENFOCAMENT METODOLÒGIC

TIPUS	HORES	ECTS	RESULTATS D'APRENTATGE
Dirigides	60,0	2,4	CE1.32, CE7.21, CE7.22, CE7.23, CE8.6, CE12.4, CE12.5, CT1, CT6, CG1
Supervisades	15,0	0,6	CE7.21, CE8.6, CE12.4, CE12.5, CT4
Autònomes	75,0	3,0	CE1.32, CE7.21, CE7.22, CE7.23, CT1, CT4, CT5, CT6
TOTAL	150,0	6,0	

AVALUACIÓ

Descripció de les activitats d'avaluació

L'avaluació d'aquesta assignatura consta de:

- Presentació/ discussió escrita de casos: 10%
- Lliurament de treballs: 40%
- Prova escrita: 50%

Criteris per aprovar l'assignatura:

Per poder fer la mitjana de totes les notes, l'estudiant ha d'haver superat l'examen escrit amb una nota igual o superior a 5.

L'aprovat de l'assignatura s'obté amb una nota igual o superior al 5 de mitjana de totes les notes.

Calendari de les activitats d'avaluació:

Les dates de les diferents proves d'avaluació estan publicades al pla de treball que l'estudiant tindrà disponible al començament de l'assignatura.

Revisió de les activitats d'avaluació:

Les dates de revisió de les diferents proves d'avaluació de l'assignatura es publicaran a la plataforma moodle.

Es considerarà **No Avaluable (NV)** aquell estudiant que hagi realitzat i/o presentat menys d'un 80% de les evidències d'avaluació de l'assignatura.

Prova de síntesi:

Per aquells estudiants que estan en situació de segona matrícula o més i hagin passat per totes les proves avaluatives del curs anterior, podran presentar-se a una única prova d'avaluació. Aquesta consisteix en un únic examen tipus test i/o pregunta curta que es realitzarà coincidint amb l'examen final de l'assignatura.

Els estudiants que compleixin els requisits esmentats i escollin aquesta opció ho hauran de comunicar a la coordinadora de l'assignatura com a molt tard un mes abans de la finalització de les classes de l'assignatura.

ACTIVITATS AVALUATIVES

TIPUS D'ACTIVITAT	PES SOBRE LA NOTA (%)	HORES ¹	ECTS	RESULTATS D'APRENTATGE
Lliurament de treballs	40%	0,0	0,0	CE7.21, CE7.22, CE7.23, CT1, CT4, CT5, CT6, CG1, CG3 CE12.4,CT5
Presentació/discussió escrita de casos	10%	7,5	0,3	CE7.21, CE7.22, CT1, CT4, CT6, CG1, CG3 CE7.23, CE12.4
Prova escrita	50%	4,0	0,2	CE7.22, CE7.23, CE8.6, CE12.4, CE12.5, CT1, CG1
TOTAL		11,5	0,5	

¹ S'especifica hores **dedicació presencial** de l'estudiantat a l'activitat avaluativa

RECUPERACIÓ

Només es pot optar a recuperar una activitat d'avaluació si aquesta s'ha realitzat prèviament.

La recuperació d'aquesta assignatura consisteix en un únic examen tipus test i/o pregunta curta.

Per poder optar a la recuperació l'estudiant ha d'haver-se presentat prèviament a l'examen final de l'assignatura.

L'estudiant que no ha superat la prova de síntesi també pot presentar-se a la recuperació.

La nota màxima de la/es activitat/s que es recuperin serà un 5.

BIBLIOGRAFIA

Abellán F, Sánchez-Caro J. Enfermería y paciente : cuestiones prácticas de bioética y derecho sanitario. Granada : Comares; 2007.

Arisa JR, Busquets i Font JM. Carta de drets i deures dels ciutadans en relació amb la salut i l'atenció sanitària [Internet]. Barcelona : Generalitat de Catalunya. Departament de Sanitat i Seguretat Social, Direcció General de Recursos Sanitaris; 2002 [citad 11 mar 2015]. Disponible a: http://canalsalut.gencat.cat/web/.content/home_canal_salut/ciudadania/drets_i_deures/normativa/enllasos/carta_drets_deures.pdf

Beauchamp TL, Childress JF. Principios de ética médica. Barcelona: Masson; 1998.

Codi d'ètica de les infermeres i infermers de Catalunya [Internet]. Barcelona : Consell de Col·legis d'Infermeres i Infermers de Catalunya; 2013 [citad 11 mar 2015]. Disponible a: http://www.codita.org/files/dpf/codi_etica/nou_codi_etica.pdf

Catalunya. Llei 15/1990, de 9 de juliol, d'ordenació sanitària de Catalunya [Internet]. (DOGC, núm. 1324, 30-07-1990) [citad 11 mar 2015] Disponible a: http://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_oculuts/pjur_resultats_fitxa/?documentId=48426&action=fitxa

Catalunya. Legislació sobre ordenació sanitària de Catalunya [Internet]. [Barcelona] : Generalitat de Catalunya; 1999 [citad 11 mar 2015]. Disponible a: http://catsalut.gencat.cat/web/.content/minisite/catsalut/ciudadania/serveis_atencio_salut/com_es_gestionen/normativa_relacionada/losc.pdf

Davis AJ, Tschudin V. Ética en enfermería: conceptos fundamentales de su enseñanza. Triacastela. Madrid; 2009.

Espanya. Código penal : actualizado a 31 de diciembre de 2003 [Internet]. Cizur Menor (Navarra) : Thomson Aranzadi; 2004 [citado 11 mar 2015]. Disponible a: http://ccuc.cbuc.cat/record=b3175251~S23*cat

Espanya. Ley Orgánica 10/1995, de 23 de noviembre, del Código Penal [Internet]. (BOE, núm. 281, 24-11-1995, pàg. 33987-34058). Disponible a: <http://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-1995-25444>

Espanya. Código constitucional español. Colex; 1994.

Espanya, Díaz-Maroto y Villarejo J. Código penal y legislación complementaria. Cizur Menor : Thomson Reuters Civitas; 2014.

Fry ST. La Ética en la práctica de la enfermería : guía para la toma de decisiones éticas. Ginebra : Consejo Internacional de Enfermeras; 1994.

Godino Izquierdo J. Manual de derecho básico para profesionales sanitarios : Usted pregunta y su señoría responde. Madrid : Arán; 2009.

Jonsen AR. Ética clínica : aproximación práctica a la toma de decisiones éticas en la medicina clínica. Barcelona : Ariel; 2005.

Legislación sanitaria de España. Madrid: Colex; 1997.

Torralba F. Cent valors per viure : la persona i la seva acció en el món. Barcelona: Pages; 2008.